

"הגליל"

פורטאל אינטרנט יהודי-גרמני אנטי-אנטישמי

תומס פון דר אוסטן זאקן

הרדיו והעתונות למאות אלפי אנשים ותמרנו אותם, ניסו האגודה להגנה מפני אנטישמיות וארגונים אנטי אנטישמיים אחרים להפריך באמצעות חוברות את כל הנימוקים האנטישמיים והגזענים אחד לאחד על פי תכניהם - וכפי שידוע לנו ללא הצלחה רבה. החוברות הללו לא יכלו לאמצעי תקשורת המונים, לרדיו ולסרטים, שוב הוכח שלהסברה אין סיכוי בוויכוח ענייני עם תבניות אנטישמיות.

1,300 אתרים אנטישמיים

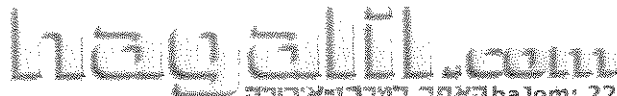
בשנים האחרונות, כך נראה, "משחקת" רשת האינטרנט לידיה של התעמולה האנטישמית. לכן ניאו נאצים וקבוצות אנטישמיות אחרות משתמשים ברשת בצורה נרחבת, והיא הפכה לאמצעי המרכזי ביותר להפצת תעמולה אנטישמית. המגוון שמציע האינטרנט מתחיל באתרים מדעיים, כביכול, המסבירים את הקונספירציה היהודית העולמית או ה-"koshers conspiracy",⁶ וממשיך דרך הסתה נאצית גלויה, ומגיע לפורטאלים שמאלנים, שבשם הסולידריות עם הפלסטינים מביאים דיווח אנטי ישראלי מובהק.⁷

באינטרנט - ה"שידור" הוא רק אחת מאפשרויות ההתקשרות; בעוד שהקריין ברדיו צריך בדרך כלל ליצור דיאלוג מדומיין בינו לבין שומעיו,⁸ קיים באינטרנט מבנה דיאלוגי. אפשר לענות על שיחות באופן מידי, אפשר להתווכח על טקסטים ולשלוח אי-מיילים עתידי איומים ומילות גנאי בצורה אנונימית. אפשר גם ליצור את ה"המון" הווירטואלי בקלות דרך השתתפות בפורומים וקבוצות צ'אט. שלא כמו ברדיו ובטלוויזיה, ניתן לחוש את הנוכחות של שותפים לדעה בלי שיצטרכו להתאסף באופן ממשי. בזכות כל זה האינטרנט שימושי יותר להסתה אנטישמית מאשר אמצעי תקשורת המונים אחרים. מעבר לכך האינטרנט הוא זול, זמין, יידידותי למשתמש ומאפשר תיאום סימולטני עולמי. הצורך באירועים המוניים, שהוא חלק אינטגרלי של האנטישמיות, יכול להיענות בכל שעה, בכל יום, ובמהיר זול.

האינטרנט הוא גם אמצעי תקשורת וגם חלל ציבורי במובן הרחב ביותר. הוא עונה על הצורך של האנטישמים בהסתה ובאישור הניתן על ידי אחרים, הנוכחים כהמון חסר שם של משתמשים ואין צורך לדמיין אותם כקוראים. "המקום הווירטואלי הזה מאפשר לכל אחד להביע את דעתו ללא רסן, דבר שניתן היה עד עכשיו לעשות רק במעגל הפנימי או ליד השולחן הקבוע בפאב."⁹ האינטרנט בתכונותיו כמשרד וכמפיץ דעות מאפשר לאנטישמיות להתקיים כאמצעי תקשורת

תאודור ו. אדורנו כינה את האנטישמיות "תקשורת המונים שמחזקת ומתמרנת קונפליקטים, נטיות וריגושים לא מודעים של היצר במקום להעלות אותם למודעות ולכרר אותם."¹⁰ תעמולה אנטישמית, שהיא בסך הכל חזרה מונוטונית על אותן מילים ותנועות, תהיה חסרת השפעה ללא התיווך התקשורת. מה שסופק פעם על ידי תיאטרון, רומנים וספרי עיון שהציעו את "האמת הערומה", אפשר למצוא היום בתעמולה באירועים המוניים, כרוזים, וגלויות - הפצה של תעמולה אנטישמית באמצעות סטריאוטיפים כגון: היהודי עם האף הארוך, הבנקאי, הקפיטליסט או הבולשוויק וכדומה. כך נהגו גם המפלגות האנטישמיות של שלהי המאה התשע עשרה ומנהיגיהם אדולף שטיקר, אוטו בקל והרמן אלורט.¹¹ הם השתמשו באותם אמצעים שחיקו את הדימוי של היהודי בעיני ההמונים ובדרך זו שיחזרו את הסטריאוטיפים היהודיים והתאימו אותם לדרישות ולציפיות של ההמון. לתדמיות האלה לא היה כל קשר לדמות היהודי במציאות, אלא רק למה שיוחס לו.

תעמולה זו והשלכותיה נותנות ביטוי ליצרים ההרסניים הקיימים בכל אדם, יצרים שחל עליהם טאבו, והסטריאוטיפ נותן להם לגיטימציה.¹² האנטישמיות המודרנית לא היתה מתאפשרת ללא התפוצה ההמונית. זאת הסיבה שהאנטישמים פיתחו רגישות גדולה להשפעה של התקשורת החדשה בהפצת המסר שלהם. לא במקרה היו אלה הנאצים שגילו כבר בשנות ה-20 של המאה הקודמת את הרדיו כאמצעי הפצה אידאלי. גבלס כינה את הרדיו: "הס.ס. התרבותי של הרייך השלישי".¹³ נאומי היטלר, שלהם הקשיבו מיליוני אנשים מעל גלי האתר, תרמו להצלחת המפלגה הנציונל סוציאליסטית באותה מידה שהטרט המדבר, שהיה עוד בחיתוליו, תרם להצלחה כסוכן תעמולה. בעוד שההסברה המסורתית, הנאורה, מכוונת בסופו של דבר להיגיון של היהודי, התעמולה האנטישמית פונה אל ההמון, אל היצרים והריגושים הלא מודעים, ומנסה להגביר ולנתב אותם. האנטישמיות, בהיותה מנוגדת לחלוטין לנאורות, תשתמש תמיד בדעות קדומות העושות שימוש ברגשות כנגד כל מעשה של חשיבה עצמית ביקורתית.¹⁴ "לכן כל מה שקרוי אצלנו שיטות הסברה יהיה תמיד נחות מראש לעומת האנטישמיות."¹⁵ התובנה הזאת נכונה במיוחד לגבי העתונות היהודית במאבקה נגד האנטישמיות, מאבק שכישלונו הטראגי תועד בשנות ה-20 וה-30 המוקדמות של המאה הקודמת.¹⁶ כבר אז אפשר היה לראות את חוסר האונים של מתנגדי האנטישמיות לעמוד מול התעמולה שהופצה בתקשורת ההמונים. בעוד שהנאצים הגיעו באמצעות

haJom: 22. Nisan 5763 / 24. April 2003

haGalil online * Europa * Forum / Chat * Israel * Jued. Religion * Kindersseiten * Kontakt *

Startseite

Suchen

Termine

Newsletter

Postcards

Bücher

Musik

Koscheres

Reisen

NS-Lügen

weiter empfohlen?

haGalil.com
Your print Page!

17.-24. April 2003

Pesach sameach vekascher!

haGalil onLine

[Stellenanzeige - Click here!]

איר קענט דערן אויפן אינטערנעץ:
ראדיא־זשורנאל

[Radio Journal Jiddisch vom 20-04-03]

[agenturmeldungen]

Der Holocaust hat keine Werte: Die Politik der Erinnerung

In Israel herrschte nach dem Zweiten Weltkrieg angesichts der Enthüllungen über den Holocaust zunächst betroffenes Schweigen - eine Mischung aus Scheu und Scham...

Wirtschaftskrise in Israel: Ein Klopfen um Mitternacht

Um die Staatskasse in Ordnung zu bringen, hat das

[agenturmeldungen]

Amos Elon: Zu einer anderen Zeit

Amos Elon beleuchtet die jüdisch-deutsche spannende und bewegende Periode der Kulturgeschichte, die 1743 mit der Über Mendelssohns nach Berlin beginnt und v. Arendts Flucht im Jahr 1933 abgeschlossen

Übergriff auf israel-solidarische Link Reinheit der Szene klarges!

"Ich kann diese Israel-Scheisse nicht mehr schlug In FFM ein Konzertbesucher plötz Anlass war ein israel-solidarisches Gruff

שער הכניסה לפורטאל "הגליל" - מוקדש לחג הפסח. ביידיש אינטרנט נקרא אינטרנעץ.

להתפשט באינטרנט זמן רב ללא הפרעה ול"כבוש" את הנושאים "יהדות" ו"ישראל": מי שחיפש, עוד בשנת 1996, מושגים כמו תלמוד, שבת, כשר ועוד, הובל, על פי דברי דוד גל, על ידי מנועי החיפוש כמעט אך ורק לאתרים נאציים. כך היה גם לגבי מילות חיפוש כמו אושוויץ או היטלר.¹³

דוד גל נמנה עם קבוצה קטנה שייסדה, כמענה להתפשטות האנטישמיות באינטרנט את "הגליל" (www.Hagalil.com), פורטאל האינטרנט הגרמני-יהודי הפרטי הפך לאחד מהפורטלים הגדולים ביותר בשפה הגרמנית, עם יותר מ-140 אלף כניסות בחודש. הרעיון ליצור פורטאל מסוג זה נבע לא רק מהצורך להילחם באנטישמיות ובאתרים אנטישמיים באינטרנט. "המניע הבסיסי שלנו היה לנצל את האינטרנט לתקשורת בין יהודים וגם לעיסוק בנושאים יהודיים", כך הסביר גל בשיחה שקיימתי איתו עבור קשר. דווקא משום שכמעט לא נשארו בגרמניה מרכזים יהודיים, בניגוד לאמריקה,

המוני יותר מכל כלי תקשורת אחר, ולמרות זאת מעורר פחות תשומת לב מן העתונות והטלוויזיה.

נכון לעכשיו קיימים רק מחקרים מעטים ומומחים מעטים שעוסקים בנושא הזה ומפתחים אסטרטגיות נגדיות. אחד מאלה הוא פאול שפיגל, ראש הוועד המרכזי של יהודי גרמניה שמצביע בתקיפות ובגלוי על סכנת התעמולה האנטישמית באינטרנט. בעתון די וולט התריע שפיגל באפריל 2002 על כך שהסתה האנטישמית בגרמניה, אחרי פרוץ אינתיפאדת אל אקצה, "גרועה משהייתה מעודה ברפובליקה הפדרלית". הממדים שאליהם הגיעה האנטישמיות בגרמניה משתקפים באינטרנט: "יותר מ-1,300 אתרים בעלי רקע ימני קיצוני ואנטישמי קיימים עתה ברשת, בכאלף יותר מאשר בשנה שעברה."¹² שלא כמו באמריקה, שם זוהתה הסכנה בשלב מוקדם, בגרמניה לא נעשה דבר למנועה והגופים הממלכתיים רק הצהירו הצהרות שאליהן, כמו בדרך כלל, לא נלוו מעשים. כך יכלו האנטישמים

מחדש, ולהתכחשות למה שהיה¹⁴ אך גם או היו אנטישמים מוצהרים רבים שלחמו נגד פרויקט "הגליל". כפי שמעיד גל: "אנחנו עלונו עליהם רק מפני שהם עלו עלינו."¹⁵ ברגע ש"הגליל" החל לפעול התחילו להשמע עלבונות ומילות גנאי, ובמערכת נתקבלו אי מיילים מלאי גידופים, "לא רק הסתה אנטישמית ברמה הנמוכה ביותר, אלא סתם לכלוך", כדברי גל. בנוסף, ניסו האקרים לשחק את האתר. בעקבות התגובות האלה היה צורך להרחיב את הרעיון המקורי וליצור פורטאל אינטרנט להחלפת דעות בין יהודים במישור נוסף: מאבק פעיל נגד אנטישמים ונאצים. במאבק הזה המאמץ הוא לא להקלע לוויכוחים אין סופיים בתוך המבנים שיצרו האנטישמים - על מנת לא לקבל מראש את כללי המשחק,¹⁶ אלא להתמקד בשליטה על מנועי החיפוש באינטרנט.

אנטישמים, ניא נאצים וגזענים מנסים להגיש את האידאולוגיה שלהם למשתמש באינטרנט בצורה מובנת, באמצעות מילות מפתח. כל המושגים הקשורים ליהדות "ממלאים תפקיד מרכזי בתעמולה הנצינול סוציאליסטית. היינו הך אם מדובר ב"עודף של זרים בגרמניה", ב"חברה רב תרבותית" או ב"שד של הגלובליזציה", על פי התיאוריה הנצינול סוציאליסטית, מאחורי הכל עומדים תמיד האסטרטגיה של "היהדות העולמית", "החוף המזרחי של אמריקה", ו"הקשר היהודי הבין לאומי". בכל העולם האנטישמיות היא המכנה המשותף הנמוך ביותר של הימין הקיצוני. מילים כמו: יהדות, שבת, ישראל וציון הן מילות מפתח מרכזיות בהפצת שקר, שנאה ואלימות.

פעילי "הגליל" יודעים שאין בכוחם להגיע לאנטישמים או לאנשי ימין קיצונים מוצהרים, שאל תמונת עולמם הסגורה לא ניתן לחדור באמצעות מידע והסברה. אך "הגליל" מיעד את עצמו דווקא לגולשים נייטרלים, והוא מנסה למנוע מהם גלישה מקרית לאתרים אנטישמיים. המטרה המוצהרת היא להקים מאה אתרים של "הגליל" על כל אתר נאצי, וזאת כדי למנוע מתלמידים וסטודנטים החוקרים נושאים יהודיים כלשהם מלקבל מידע מאתרים אנטישמיים. שהרי לא רק בגרמניה יש עניין רב בנושאים האלה, וגולשים נכנסים לאתרים כאלה בתדירות גבוהה.

ואכן המטרה החשובה הזאת הושגה. מי שמכניס היום למנוע חיפוש בשפה הגרמנית מילות חיפוש מסוג זה, מגיע קרוב לוודאי ללינק של "הגליל" או לפורטאלים אחרים שלוחמים באנטישמיות, אם בדרך של הצגת ויכוחים על אורחות החיים היהודיים, ואם על ידי הפניית תשומת הלב לביטויים אנטישמיים. המאבק באתרים האנטישמיים בנושא השליטה במנועי החיפוש התגלה כיעיל יותר מן הניסיונות להביא לסגירתם. אבל גם האפשרות הזאת קיימת והיא מהווה אסטרטגיה פוליטית נוספת שבה משתמש "הגליל".

שמיות ואנטישמיות

"הגליל" פיתח מערך יוצא דופן בעולם כולו. במערך הזה ניתן להודיע על תכנים האסורים לשידור על פי החוק, למשל הסתה או הכחשת השואה, ולהגיש נגדם תלונות. לצורך זה "הגליל" משתף פעולה עם קבוצה של עורכי דין מתנדבים הבודקים את טיב התלונות, ובעת הצורך מגישים תלונה לפרקליטות המדינה. אף שבגרמניה החוקים בנושאים אלה חמורים יחסית, אין הפרקליטות מגלה תקיפות מיוחדת

צרפת ואנגליה, ומשום שרק יהודים מעטים מפוזרים בגרמניה, נראה האמצעי החדש הזה, האינטרנט, כמכשיר אידיאלי. הכוונה היתה ליצור אתר תיווך וירטואלי לשאלות בענייני יהדות, שכן "פעמים רבות קיים קושי למצוא מענה או שירותי יעוץ בנושאים יהודיים" - ולספק כל יום חדשות עדכניות בנושאים יהודיים וישראלים. בנוסף נוצרו צ'אטים פתוחים שבהם יכלו המשתמשים לדבר על נושאים שונים כמו דת ותרבות יהודית, אנטישמיות והקונפליקט במזרח התיכון. זה היה ניסיון ראשון ליצור מקום וירטואלי שבו יוכלו "להיפגש" ולהחליף דעות היהודים המפוזרים בגרמניה, אך גם יהודים דוברי גרמנית בארצות הברית ובישראל. הניסיון הזה זכה להד גדול, וזו אחת הסיבות להתמסדותו. האירוע, שהיה המניע הסופי ליצירת פורטאל האינטרנט היה רצח רבין ב-1995, אירוע שנגע במזרח התיכון ובכל יהודי התפוצות. הדגש הושם אז על תהליך השלום בישראל מתוך רצון לספק ליהודים מידע מישראל שלא ניתן היה למצוא באמצעי התקשורת הגרמניים. כיום "הגליל" מציע מידע בסיסי עדכני מישראל ומן המזרח התיכון, ויש בו תרגומים של כתבות ומאמרי מערכת מהעתונות הישראלית והאמריקנית, אך ניתן גם לקלוט בו את "קול ישראל" ו"גלגל" ואת הלהיטים הישראלים האחרונים. בנוסף לניתוחים מן התקשורת הגרמנית על הקונפליקט במזרח התיכון יש בפורטאל גם ניתוחים על האנטישמיות החדשה באירופה, דיווחים מאוסטריה ומשוויצריה ומאמרים על שאלות בנושאים יהודיים. לעתונאים ולמעוניינים אחרים הפך הפורטאל הזה למקור מידע חשוב ביותר, וכך השתנה אופיו המקורי מלהיות אמצעי תקשורת פנים יהודי.

הפצת שקר, שנאה ואלימות

בתקופה הראשונה ליסוד "הגליל" לא עמדה ההתמודדות עם האנטישמיות במקום ראשון בסדר העדיפויות שלו. שכן אז, בדור השלישי לאחר מפתל הנצינול-סוציאליזם, נתפשה האנטישמיות כטענה פחות מבחינה רגשית, וזאת על אף הוויכוח עם גולדהאגן, בעקבות הופעת ספרו "תליינים מרצון בשירות היטלר" והפולמוס סביב אתר הזיכרון לשואה שהוקם בברלין.

במבט לאחור אומר גם דוד גל, שאיש לא תאר לעצמו שתוך שנים מעטות תחזור האנטישמיות ותהיה כה מקובלת ומובנת מאליה עד שפוליטיקאים חשובים כמו יורגן מלמן מהליברלים, וקורט בידנקופף מהנוצרים הדמוקרטים, וכן ראש ממשלת הסן רולנד קוך יוכלו לבטא בגלוי דעות אנטישמיות מבלי לשלם על כך מחיר פוליטי ובלתי לעורר התקוממות ציבורית נגדם. להיפך, ההתקפות האנטישמיות של מלמן נגד ישראל, האמפטיה שלו למתאבדים הפלסטינים, וה"השלכה" שהוא עושה באומרו שאריאל שרון ומישל פרידמן אחראים להתגברות האנטישמיות, זכו לתמיכה רחבה. מי שנכנס באותה תקופה לאתרי האינטרנט של המפלגה הליברלית מצא מאות הערות אנטישמיות מפורשות, החל מהתבטאויות על "הקשר היהודי העולמי" ועד ההשוואות השגורות בין אריאל שרון ואדולף היטלר.

אנטישמיות גלויה כל כך וחסרת בושה הבאה ממרכז החברה ולא משוליה לא היתה אפשרית באמצע שנות ה-90, כשבגרמניה עוד הורגש "הצורך בגורמליזציה של ההיסטוריה הגרמנית, ובוהות קולקטיבית". כדי ליצור אותן נזקקו ל"רה-הבליטציה, לסידור העובדות

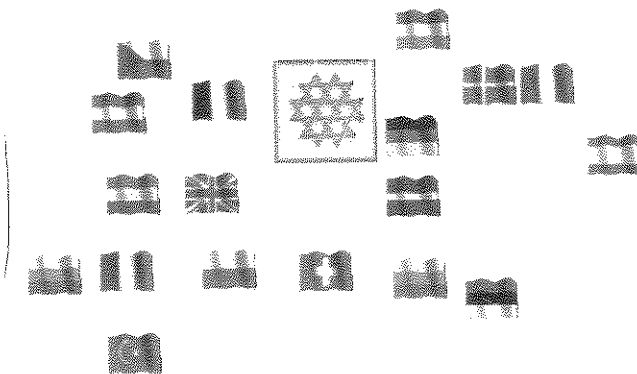
לכשעצמה כבר כוללת בחובה דעה קדומה, שהרי אם אצל היהודים יש תמימות דעים, כי אז קצרה הדרך לחשד שמאחורי כל דבר מצוי לובי יהודי או ציוני כל יכול, שמושך בחוטים, מאחורי הקלעים כמובן, כמו באמריקה, למשל.

הנימה הזאת התגלתה גם אצל ראש ממשלת גרמניה, שרדרר, בעניין הפיצויים לעובדי הכפייה, וגם אצל שר ההגנה לשעבר שרפינג. בניגוד למעט העתונים היהודים בגרמניה, כמו הידישה אלגמיינה וזכנציטונג, הביטאון הראשי של הוועד היהודי בגרמניה, שומר "הגליל" על עצמאות מלאה. "אנחנו מנסים לתת מקום לכל הדעות שהן מחוץ לזרם המרכזי, למשל קולות מתנועות השלום הישראליות שאליהן לא מתייחסים בחוגים היהודיים בכבוד", אומר גל.

דוד גל חוזר ומצביע על החשיבות שבהפניית תשומת הלב של לא יהודים לרבגוניות החיים היהודיים. ראשית, משום שבגרמניה מפריעה האנטישמיות הגוברת לקשר עם היהודים, שנית, מפני שמצמצמים את ההווה היהודית ל"אירועי זיכרון ואבל והופכים את היהודים לגלעד מהלך". את האחריות למצב הנוכחי מייחס גל לפוליטיקה הגרמנית ולאמצעי התקשורת שבהם מופיעים היהודים הגרמנים, לרוב "רק כקישוט בטקסי זיכרון ובעצם איש לא יכול לתאר לעצמו חיים יומיומיים רגילים של יהודים בגרמניה". האסוציאציות הקשורות למלה "יהודי" מלוות בדרך כלל בקונטציות שליליות. עובדה זאת משתקפת בחוסר נכונות של עסקים לא יהודיים לפרסם ב"הגליל". אף שהפורטאל נחשב למוצלח ביותר ומהווה "סביבת פרסום משתלמת" לא נמצא עסק לא יהודי אחד שהסכים לפרסם בו. המפרסמים אומרים: "אנחנו רוצים למקם את הפרסום שלנו בסביבה אטרקטיבית ואתרים יהודים אינם כאלה. היהדות אינה אטרקטיבית ומומחי הפרסום רגישים לכך במיוחד".

באסטרטגיות ההגנה של האנטישמיות המשנית, זו האנטישמיות שהתאוששה לאחר השמדת יהודי אירופה על ידי הנאצים, חוזר ועולה הטיעון שהיהודים מעוניינים אך ורק להתעשר מן השואה. דברים אלה בלטו ביותר כשהתנהלו הדיונים סביב פיצויים לעובדי הכפייה. לפיכך התרשם גם דוד גל שנושא הפיצויים קיבל תשומת לב גדולה במיוחד, יחסית לנושאים אחרים.

"הגליל" מצביע על העובדה שסך הפיצויים האלה יסתכם בסכומים לא גדולים, אך התמונה שמנסים להציג היא, שגרמניה עומדת לפשוט בגינם את הרגל. בהקשר לתדמית היהודי בגרמניה מצביע גל על דימוי אנטישמי נוסף: הזיהוי בין יהודים וכסף, דימוי מושרש היטב בגרמניה. כך למשל הצהיר דובר ארגון attac - ארגון נגד גלובליזציה: "העובדה שהממשלה הקציבה לוועד המרכזי של היהודים שלושה מיליון יורו לקידום היהדות במדינה, היתה הקש ששבר את גב הגמל. מדוע לשלם זאת כשקופת המדינה ריקה? מדוע ההתרפסות הזאת לפני הארגון היהודי?"¹⁶ הדיווחים על תאוות הבצע היהודית, כביכול, בתקשורת הגרמנית מראים עד כמה הזיהוי בין יהודים וכסף הוא קבוע (הזיהוי הזה אינו נחלת האידאולוגיות הימניות הקיצוניות בלבד). על פני השטח נראה שמדובר רק בהתגוננות מול אשמה, אלא שבו בזמן משכפלים דעות קדומות וסטריאוטיפים שמקלים על עבודתם של אנטישמים מוצהרים לגייס תומכים חדשים - וכל זה גם באינטרנט. אנשים שלא היו מעלים בדעתם ללכת להתכנסויות של הנצינול

• Jüdisches Leben in Europa

• Am Yisrael - Europe

Useful information about Jewish life in Europe, as well as the addresses of the 'Jewish Communities of Europe' and related organizations (be patient, the page is rather large).

Eine Sammlung von Adressen, Telefon- und Faxnummern jüdischer Institutionen, Gemeinden...

"הגליל" מתעדכן לעתים קרובות. הוא כולל מידע על החיים היהודיים במדינות אירופה השונות. במרכז - מגן דוד המורכב משבעה מגני דוד זעירים

במאבק בהסתה ובגזענות. למערכת "הגליל" מגיעות בכל חודש כמאתיים הודעות מסיג זה. יותר ממחצית המקרים המגיעים לבתי המשפט מבוססים על תשתית הוודעות של "הגליל". מן המספרים האלה אפשר ללמוד עד כמה מתמסרת היחידה המיועדת לכך במשטרה ובפרקליטות המדינה, ועד כמה היא מנסה למצוא בעצמה אתרים מסוג זה.¹⁷

מכאן עולה שהאינטרנט אינו רק מקום אידאלי להצגת תעמולה אנטישמית, אלא הוא מהווה גם במה שאינה מחייבת השקעה רבה של כספים וכוח אדם למלחמה ולהתמודדות בהסתה האנטישמית ברמות שונות. הסברה נחושה היא העניין החשוב ביותר ל"הגליל", אומר דוד גל. "נגד האנטישמיות באינטרנט תועיל רק השמיות". התגחה שלו היא שרוב משתמשי האינטרנט, המתעניינים בנושאים יהודיים, אינם נוטים (עדיין) לאנטישמיות ולכן פתוחים לתכני "הגליל". הקורא המגיע דרך מנוע חיפוש לאתרי "הגליל" אמור למצוא שם מידע רחב ככל האפשר, שאותו לא ימצא בעתונות. "אנחנו רואים שאם מישוה מגיע לפורטאל שלנו הוא פותח בדרך כלל עד שבעה אתרים שונים. מה חשוב לנו הוא לעורר את סקרנותם של האנשים ולהראות להם את הגיוון שבהווה היהודית".

סקרים מראים שהתעניינות בגרמניה בקונפליקט במזרח התיכון וביהדות היא גדולה. ביותר, "אך רוב האנשים בגרמניה יודעים מעט על יהדות עד שאין ביכולתם להבדיל בין שקר לאמת". הדעה הרווחת היא שהיהדות היא "גוש מונוליטי" שמייצג את אותן דעות. דעה זו

לכל זה, אומר גל, יש השפעה שלילית על האפשרות ליצור שיח יהודי ללא אילוצים תרבותיים, כפי שהוא קיים בישראל למשל. "ברגע שאתה נפתח אל העולם, באים הצופים הלא יהודים, המעוניינים, ואם תרצה או לא תרצה אתה נתון לפיקוח."

אמצעי תקשורת בערנות מתמדת

בשיחתי עם גל ועם שאר חברי מערכת "הגליל", אנהנו חוזרים ומדברים על ישראל שהיא בשבילם נקודת התייחסות מרכזית גם מעבר לדיווחים ב"הגליל". גל טוען שרק בישראל ובאמריקה יש תרבות יהודית חיה. המספר הקטן של היהודים בגרמניה, והיחס השלילי לרוב של הסביבה הלא יהודית כלפיהם, לא מאפשרים להתייחס לגרמניה כאל מסגרת

דמוקרטית (NPD) והקוראים בהסתייגות גדולה כרוזים של ארגונים ימנים קיצוניים, מגלים גבונות להתעניין בתאים אנטישמיים באינטרנט, אתרים שמפיצים בצורה פסאודו מדעית השקפת עולם אנטישמית.

אתר האינטרנט כעתון

הרצון ליידע קוראים לא יהודיים מתנגש במטרה המקורית של "הגליל" לשמש במה להחלפת דעות פנים יהודית. הדילמה הריפה יותר כשמדובר בקונפליקט במזרח התיכון לאחר פרוץ אינתיפאדת אל אקצה. מכון דסבורג לחקר לשון וחברה חקר את העתונות הגרמנית בנושא זה ומצא שהדיווח על ישראל הינו חד צדדי ואנטי ישראלי במובהק. בסיכום שלו נאמר: "הניתוח מראה שמייחסים לישראל ולישראלים אפיונים שליליים חזקים, במיוחד כשמדובר ביחסי הכוחות הלא שקולים בין הצבא הישראלי, המאופיין כאכזרי, והפלסטינים שמתוארים כנחותים תמידית (טנקים נגד זורקי אבנים)."¹⁹

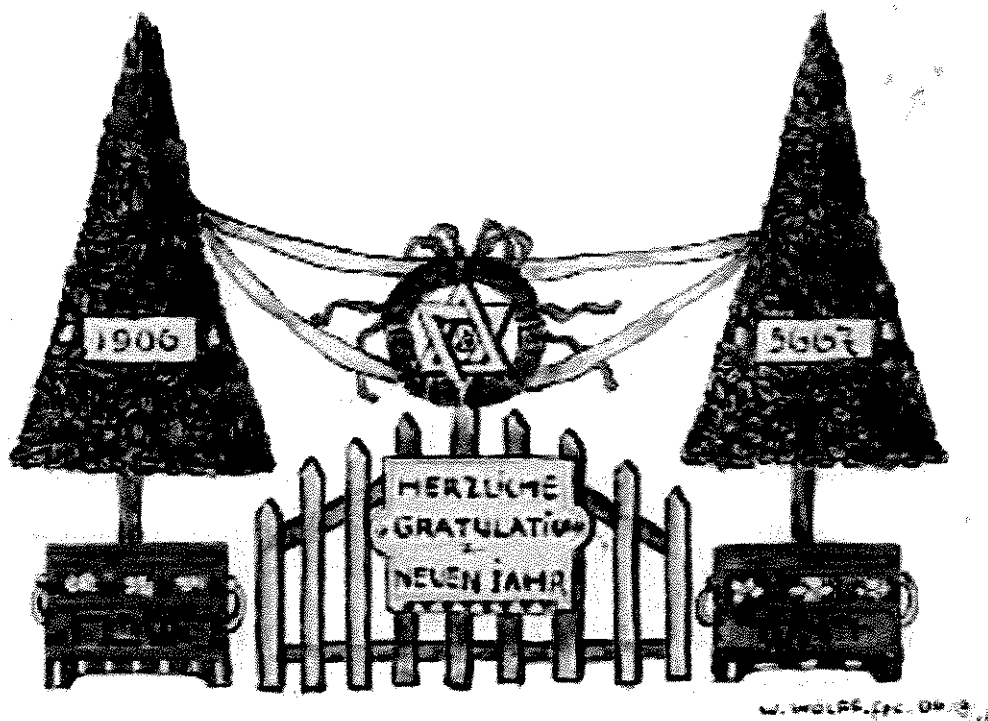
התקשורת היהודית בגרמניה נאלצת להילחם באנטי ישראליות הגואה הזאת. דוד גל ממקם את "הגליל" בשמאל, אבל נתון בדילמה: "אם האנטישמים תוקפים את שרון כ'אדולף שרון' ברור שעלינו להגן עליו, גם אם איננו מסכימים עם דרכו הפוליטית. כמונו כאפוזיציה הישראלית הפנימית, שבגרמניה אוהבים להשתמש בה כ'עדי מדינה'. אין עוד ישראלי שמקבל הד גדול בעתונות הגרמנית, בכל הקשת הפוליטית, כמו אורי אבנרי. אמירות על ישראל, שעלולות להישמע אנטישמיות, מובאות לרוב כציטוט מדברי ישראלים או יהודים.

כך התקבלה בשמחה השוואתו של אורי אבנרי בין רצח משתפי הפעולה בשטחים הכבושים למעשי המחתרת הציונית בשנות הארבעים.²⁰ זמן קצר אחר כך הזכיר אודו שטיינבאך, מנהל האוריינט אינסטיטוט הגרמני, ארגון ממלכתי למחצה, את המתאבדים הפלסטינים ואת לוחמי גטו ורשה בנשימה אחת.²¹ כלי התקשורת הגרמנים וכמותם הפוליטיקאים מרבים להשתמש באנלוגיות כאלה. גל רואה בכך אסטרטגיה של התנקות מאשמה, לדבריו, כבר בכניסת הצבא הישראלי לביירות ב-1982 הזכיר השבועון הידוע די צייט את גטו ורשה, או דיברו נציגי "הירוקים" אפילו על "שוואת הקורבנות של הקורבנות", מהדימין ועד לשמאל אין יותר טאבו על השוואות כאלה, שכל מטרתן להפוך את הקורבן לתוקפן. יוצא שהשוואות האלה קובעות בהדרגה את תפישת הקונפליקט במזרח התיכון. כך נקלטו גם אירועי ג'ינן אפריל 2002 ודיווחו כטבח. דיווח כזה על התנהגות הצבא הישראלי בג'ינן שבדיעבד התברר כגוזמה או המצאה, ענה על הצורך של אנשים רבים בגרמניה לעשות דרוקציה של הקונפליקט עד כדי צמצום חלקם של הפלסטינים והפיכתם לקורבנות של הקורבנות בלבד.

זאת אחת הסיבות שלדיווחים בגרמניה על ישראל יש משמעות אחרת מאשר לדיווחים בישראל ובאמריקה. ועל כן יש לקרוא כל משפט בשני רבדים ולבדוק אם הדיווחים העובדתיים אינם יכולים לשמש כבורגנג נגד כוונות הכותב. עורכי "הגליל" מודעים לכך שהם נמצאים תחת פיקוח מתמיד ושדבריהם נתפשים, למרות רצונם, כמייצגים את יהדות גרמניה. עקב כך השתנתה התפישת העצמית של "הגליל". אף שאינם משתייכים לשום גוף או ארגון יהודי, הפך הפורטאל שלהם לממסד מסוים: מי שמעוניין לדעת מהו השיח היהודי בגרמניה, קורא את "הגליל" באותה תדירות כמו כל עתון יהודי אחר.

The screenshot shows the website 'haGalli online' with a navigation menu and a central banner. The banner reads: 'Für Ihre HomePage: Banner zum Meldeformular... Get buttons for related sites'. Below the banner, there is a section titled 'Nazi-Propaganda im Internet: Hass ist das Ende der Welt' with a link to a reporting form. A list of articles is visible on the left side of the page.

מידע על המאבק נגד האנטישמיות ב"הגליל"

בפורטאל "הגליל" מוצגים חפצים ומזכרות מן העבר, כמו כרטיס שנה טובה מגרמניה, משנת 1906

התפתחות סטריאוטיפים, מפני שאינו צריך להציב סטריאוטיפ חיובי מול סטריאוטיפ שלילי.²² הוא אינו צריך להיכנס בכל פעם למערכת התעמולה האנטישמית, ויכול להשקיע את כוחו בחשיפה חסרת רחמים. על השאלה האם האסטרטגיה הזאת תוכיח את עצמה בטווח הארוך כיעילה יותר מפעילותן של האגודות להגנה מפני אנטישמיות בשנות ה-20, עוד אי אפשר, למרבה הצער, לענות היום.

עברית: אנה בירקנהאור

אני מודה לאגודת ריאיה וולדיקה על עזרתה.

1. Theodor W. Adorno, "Zur Bekämpfung des Antisemitismus heute", in: Ders: *Kritik. Kleine Schriften zur Gesellschaft*, Frankfurt a. M. 1971. pp. 105-134. 112 f.
2. Paul W. Massing, *Vorgeschichte des politischen Antisemitismus*, Frankfurt a. M. 1986. pp. 96-118.
3. Max Horkheimer und Theodor W. Adorno, *Dialektik der Aufklärung*, Frankfurt a. M. 1971. p. 165
4. Klaus Theweleit, *Buch der Könige 2x, Orpheus am Machtpol*, Basel und Frankfurt 1996. p. 118.
5. Theodor W. Adorno, "Zur Bekämpfung..." p. 113.
6. ראו: שם.
7. ראו למשל: Arnold Pauker, "Der jüdische Abwehrkampf," in: Werner

לחיים רוחניים ותרבותיים יהודיים. בדברו על גרמניה ועל אירופה מרבה דוד גל להשתמש במושג "גלות" ולא במושג "פזורה". הוא אינו יכול לדמיין לעצמו חיים יהודיים בגרמניה בלי קשר לישראל ולכן בעיניו "הגליל" הוא גם אמצעי תקשורת ציוני על פי המסורת של היידישה רונדשאו (השבועון הציוני הנודע שהופיע בגרמניה עד 1938). נוכח ההתגברות המפחידה של האנטישמיות בשנים האחרונות התהדק הקשר לישראל: אירועים שקורים בארץ ממלאים יומיום כמעט מחצית מן הדיווחים ב"הגליל". בדאגה רבה עקב "הגליל" אחר ההכנות שעשתה ישראל נוכח האיום העיראקי לתקוף אותה בנשק לא קונבנציונלי. "הגליל" גם מקפיד לדווח במפורט על קורבנות הפיגועים. כך הוא מתייזב במודע מאחורי המסורת של העתונות ואמצעי התקשורת הציונים. כפי שאחד מתפקידי היידישה רונדשאו היה לקיים קשר בין הציונים המפורזים בגרמניה (ראו מאמרי על היידישה וולט-רונדשאו בקשר 31), האינטרנט מציע אפשרויות שונות לגמרי לארגון "קבוצות וירטואליות". "הגליל" הצליח גם בכך. באתרי דיון מתקיימים ויכוחים ערניים, כותבים חדשים מציעים את מאמריהם או מצביעים על טקסטים החשובים בעיניהם. שלא כמו במערכת של עתון רגיל, "הגליל" נמצא תמיד בערנות מתמדת, מה שמאפשר לו תגובה יותר מהירה לאירועים יומיומיים.

האינטרנט הוא, אם כן, קרקע פורייה לתעמולה אנטישמית ובמה לארגונים ימניים קיצוניים. מצד שני הוא גם כלי נוח להתגוננות והסברה יהודית. האינטרנט יותר מכלי תקשורת אחר יכול לפעול נגד

15. ראיון של המחבר עם דוד גל שנערך ב-7 בינואר 2003. כל הציטוטים הלא מסומנים בהמשך הם מהראיון הזה.
16. ראו Theodor W. Adorno, "Zur Bekämpfung..." p. 115.
17. *Badische Zeitung*, 6. 7. 2002.
18. גודרון עשר כתבה ל"הגליל" מאמר על תולדות רשת ה-attach בצרפת, וקשריה של הרשת עם ארגונים ימניים קיצוניים (Jungle World, Nr. 9, 19. 2.) 2003.
19. Duisburger Institut für Sprach- und Sozialforschung (DISS), *Die Nah-Ost-Berichterstattung zur Zweiten Intifada in deutschen Printmedien, unter besonderer Berücksichtigung des Israel-Bildes*, Duisburg 2002. p. 29.
20. השלום של מי? "תנועת השלום בצד הפלסטיני מונהגת על ידי יאסר עראפאת" מתוך שיחה עם אורי אבנרי, דאו: Context XXI 2/ "Wessen Frieden?" 2002.
- מצד שני, מאמרים של אורי אבנרי או עמירה הם כתבת הארץ מפריכים ביעילות רבה את הטענות הכי גרועות, כמו "ישראל מנהלת קרב השמדה נגד פלסטינים". שכן, בשל עמדתם המוכרת, הם זוכים לאמון יותר מן התקשורת או הפוליטיקאים. כשעמירה הם כתבה שבגי'נין היו אמנם קרבות עזים, אבל לא היה טבח, האמינו לה.
21. Konkret 2/03 p. 11.
22. ראו: Theodor W. Adorno: "Zur Bekämpfung...", p. 128.
8. E. Mosse: *Entscheidungsjahr 1932; Zur Judenfrage in der Endphase der Weimarer Republik*, Tübingen 1966. pp. 405-502.
9. זוהי כותרת הספר של מתיאס ברוקס על תיאוריות קונספירציה של פיגועי ה-11 בספטמבר שיצא לאור בהוצאת ספרים בעלת מוניטין הידועה כשמאלנית למדי. הספר הופיע עד כה ב-27 מהדורות. ברוקס ידוע כסופר של רבי מכר.
10. ראו, למשל: League for Human Rights of B'nai Brith, Canada, 2002: *Interim Audit of anti-Semitic Incidents*, <http://www.bnaibrith.ca/publications/audit2002/interim2002.html>.
11. Anti-Defamation League, *Anti-Semitism and the Internet, 1999*; וכן: http://www.adl.org/1999_Audit/Anti-Semitism_Internet.asp
12. ראו הניתוח של תאודור אדורנו על התעמולה של גאומי הרדיו של מרטין לוטר תומאס: Theodor, W. Adorno, *Studien zum autoritären Charakter*, Frankfurt a. M., 1995. pp. 360-478.
13. דוד גל, אחד המייסדים של פורטאל "הגליל": <http://www.linkeseite.de/Texte/antifatekste/0977.htm>
14. *Die Welt*, 28.4.2002.
- ראיון של גודרון גיזה עם דוד גל שנערך ב-11.1.2002.
13. Lars Rensmann, *Kritische Theorie Über den Antisemitismus*, Berlin, Hamburg 1998. p. 302.